

Nevtepeno
Poprijeta Devica Marija

IV letni ticsaj. 4 st

1908. apr.

Zmozsna
Gospa Vogrszka

POBOZSEN MESZECSEN LISZT.

Reditel:

Bassa Ivan plebános vu Novjgori.

Vszebina.

Klekl Jozsef: Salve Regina	97
Szlepec Ivan: Aldov szv. mese	100
S. J. po „Cvetji“: Veliki pétek i Vüzem	104
sz.: Kak moremo szebé lúbiti	108
Lenarsich Mirko; Pár recsi	114
Bassa Ivan: Iz zgodovine szv. materecerkve	118
(bi): Iz navukov szv. Franc. Sal.	122
Drobis. — Posta	124

Ki ne dobro, ki je vecs, ali menje dobo sznopiesov, naj mi naznani! Vsza piszma k meni, vu stamparijo nikaj!

Ki sesé liszt dáblati, naj za njega dve koroni posle na ime: Bassa Ivan plebanos vu Novojgori — Ujhegy — posta Pusztaszentmihály, (Vasm.) ali naj onomi dá, od koga liszt prekvzeme vszaki meszec.

Sziromáki, ki nemorejo zdaj vesaszi plácsati, kak vszako leto, tak i letosz lehko po vecskrátnih sumah, ali pa, kda bodo meli, naednok plácsajo!

Csiszti dohodki liszta sze obrnejo na zidanje ednoga szamosztana (klostra) v krajini Szlovenszkaj na Vogrszkom.

Preminocse leto je osztalo nanjega 300 koron. Zdaj zse mámo 1100 koron i interes.

NEVTEPENO POPRIJETA DEVICA MARIJA

ZMOZSNA GOSZPÁ VOGRSZKA. — POBOZSEN MESZECSÉN LISZT

REDITEL :

BASSA IVAN

PLEBÁNOS

Vu Novojgori (Ujhegy, p. Pusztaszentmihály Vas-m.)

Prihaja vszaki meszec 8-ga. Cena 2 koroni, v Ameriko tri.

Salve regina.

Ktebi zdihavamo zsalosztni i objokani v tej szuznoj dolini. Szveta mati cerkev, nevkanljiva zarocsnica Goszpoda Jezusa Krisztusa z odpretimi ocsmi gleda in z genljivim srcem obsuti nase nevole in tezsave. In, naj vrasztvo vleje v ranjene kotrige

szvoje drage dece, tá je goni, kje sze z bozsov pomocjov najvecs dobrot deli, kje je za Bogom najvecs szmiljenja in pomocsi : k Mariji. Zato, naj szvoj tuzsni sztán mi túdi szpoznamo i njemi proti pridemo z dobrim vráctvom, v Salve Regini nam na jezik da te szamo iz tuzsnoga szrca izhájajocse recsi : „K tebi zdihávamo zsalosztáni i objokani v toj szuznoj dolini.“

Prle szmo kricsali k Mariji, zdaj zse szamo zdihavamo i tihe szuzé tocsimo ; nemoremo vecs glasza iz szébe püsztití, tak szmo od kricsa, od glaszne prosnje, od tuzsnoga, glasznoga jokanja onemogli. Recs nam je zabegnola, prevelki krizsi nasz tezsijo, szrce nam je sztrah, grozna, britka zsaloszt obisla, blizi je, ka sze razpocsi oboje, nemore drúgo vecs, kak szamo v zsalosztí zdihavati i tiho jokati v toj szuznoj dolini.

„Od zszenszke rodjen cslovek kratko zszivocs sze szamo z zsalosztjov napuni“. (Job. XIV. 1.) právi szveto píszmo. Zaisztino, kratko zszivljenje dugo trpljenje má. Ne odide edna nevolá, zse drúga na pragi sztoji. Eden krizsovomi vrata odpira, vcsaszí sze jih pa celi sereg na nasz szíromake szúne, ka szmo vomoti odnjih, ka omedlevamo i sze mlatimo kak sztívar, kda sze roj v njo szmeté, naj sze tak jako bodécsih zszalcov krizsnihs odszlobodimo. Ali zaman je, da csi glili dobimo zmesz,* zmesz vtisanje, to je szamo zato, naj mamó csasz na novo trpljenje szí miszliti in sze pripraviti. Pa to je do groba tak. Szveto píszmo nam szvedocsi to : „Jarem je na deci Adamovoj od dneva, kde szo iz utrobe materne prisli, do dneva, kda sze v vszesh mater, vzemlo pokopajo“. (Jezus Sir. szin XL. 1.)

Pa zakaj? „Ki szmo v toj hrambi, zdihávamo za volo terha“ (II. Kor. V. u.) píse szv. Pavel Apostol. Nasa hramba, nasa pokvarjena natura je zrok tem sztrasmim nevolám, pod sterih tezsínov tak moremo kricsati, ka scsízta opesamo i szamo tiho zdihavati i jokati szmo mogocsi. Nasa pokvarjena natura, stera nasz na greh vlecse, je zrok vszem tem nevolám. Pred v greh szpadájom, kak szv. Augusztiu píse, je cslovek nébo zselo, i to je blazszensztvo bilo zanjega ; po grehi pa greh zselemo i zsznjim vsze nevole.

Bog je pravicsen, kastigati more ; gresimo vszaki den, trpeti túdi moremo vszaki den. Pa cse edenden sze nam po-

mili lübleni Jezus, ka ga ne razzsafimo, drügi den to zamüdo notripineszemo, tak szlabi szmo. Za grehe nasega detinsztva nemoremo najveckrát v celom zsvljenji zadoszta vesiniti, gresne poti mladoszti, mozske dobe, sztaroszti bi pa pozabljene radi vidili. — Bog je pravicsen, more nasz kastigati, greh njemi cseszt vkrajzeme, greh ga vkráti v njegovoj diki, uadomesztiti sze more, kaj je vkrajzeto; po pravicsnoszti njegovoj sze tá dika povrne, kda iz té pravicsnoszti na nász poszláne krizse pozdrávlamo zrecsmi Jozsefovih bratov: „Vredno eta trpimo“.

Da je greh tak sztrasna hüdobija, ka je zanjega Szin Bozsi na krizs pribit mogeo mreti. sztrasno more biti tüdi nase trpljenje zanjega, ki szmo ga te vesinoli, kda bi sze ga lahko ognoli, ár szmo meli pomocs bozso na ponüdbi ali zavrgli szmo jo.

„Naj znas i vidis kak hüdo i britko dene to, ka sziosztavo Goszpoda Boga tvojega.“ (Jér. II. 19.) i sze povrnes i vecs ne gresis, zato je to veliko trpljenje na tebi.

Zato trpimo, naj ne gresimo i vesinjene grehe zadosztimó i tak szmo szlabi, ka to trpljenje escse poveksavamo, kda na nje mrmramo i Bogá zsalimo, zakaj nam je poszlaó. Sztrasna szlepota, oh kda nam odpré ocsi, kda nam vtère szrcé, kda nam preszveti razum, ka szpoznamo zakaj trpimo i kaj mirno bodemo znali trpeti? Kdo nam omocsi volo, naj sze pod vrzse bozsoj voli? Kdo nam vleje tolazsbo v düso, ka za dobrovolno trpljenje toga szveta na ovom plácsano bo? Kdo nam bo pri krizsi sztao i nasz podpirao, naj ga na tom szveti tá nelücsimo i na ovom ga v pekli gor ne najdemo? Marija bo to csinila. Zsalosztna mali Jezusova nam bo na pomocs. Ona je pod nájveksim krizson sztála, pod Jezusovim krizsom, ne je vküp szpádnola, sztála je podnjim, esi ravno „kak morje je bila njena bolecsina.“ Ona nam je za mater dána i pod krizsom szmó jo za mater dobili, naj szpoznamo i sze potolázsimo, ka njo pod nasim krizsom vszikdar gornajdemo. Potrostajmo sze zato Evina deca v nasih tezsavah, Marija poleg nasz sztoji, od njénoga szina dobleni krizs noszimo, pod njim, celo blüzi nam je ona, zato cseravno nemoremo od velkih nevol zse vecs kricsati, zdihávajmo i tiho sze jocsimo pred njov, razumila nasz bo, genola sze bo, poszlühnola nasz bo.

Aldov szv. mese.

Szv. lekcía (cstenjé.)

Po prošnjáh pride szv. cstenjé po deackon epistola, to je liszt (pismo), vu sterom sze ali z sztároga zákona, ali pa z knjig novoga zákona poszebno pa z apostolszki lisztov eden tal goriprecsté. Nemre biti dosztajnese pripravlanje k szv. áldovi, kak cstenjé i poszlusanje bozse recsi. Záto gda je Jezus pri szlednoj vecsérji z poniznoszti oprao nogé szvojin apostolom, njé je na vzsivanje szvojega tela i krvi zse prvlé po vsenjih csiszte vesino. „Vi szte zse vszi csiszti — právi on — po onih recsáh, stere szan vam pravo.“

Tak da bi k nam Ocsa nebeszki troji liszt zrocso, nam ki dalecs od njega, kak njegova deca, potüjemo. Eden liszt je vu nasa szrcá szpizsao. Vu tom liszti, steroga za dúsnoveszt imenüjemo, nasz pohváli, csi dobra csinimo ali pa kára, csi sze na hūda nagnemo. Littere toga liszta szo nezbriszano vu nasa szrca zrezane, tak ka po grehi lahko kmicsne grátajo, ali vözbriszati szplóh je nika nemre. Drügi bozsánszki liszt je odpreti prednami vu naturi; vu steroj dobroto, modroszt i vszemogocsnoszt Sztvoritela cstémo. Trétji liszt je pa szvéto pismo, vnogo sztránih imajocsi liszt je to, vszaka sztrán njéna nam gucsi od bozse lübéznoszti i szmilenoszti. Od toga nam právi szv. Augusztin: „Zonoga nebeszkoga várasa, z steroga szmo zdaj escse vözapreti, je edno pismo prislo k nam, stero nam oznanjúje, ka je Bog csino z lübéznoszti do nász ino nasz navcsi, ka moremo mi csiniti z lübéznoszti do njega.“

Szv. Anton, püscsenik, je za volo szvojega pobožnoga zšivljenja vu tak velkom postenjejši sztao, ka sze je veckrát escse Konstantin caszar k njemi obrno z pizmom. Ednok szta escse caszarszkiva obadvá sziná njemi vu pizšni postenjejši szkázala. Vucsenicje njegovi szo sze nad tém prevecs csüdivali, ali Anton rezi ka bi pizmogoriodpro je njé na sztrán polozšo. Vucsenicje szo ga opominali, naj lebi nihao pizšma rezi odgovora, ár njemi to zná caszar prevecs zameriti. Po tom sze je szv. püscsenik z etimi recsmi obrno k szvojim vucsenikom: „Ka sze csüdivate nad tem, ka caszar liszt posila k nam, ki je tekáj szamo cslovek? Vszebole csüdnovredno je to, ka je Bog, nébe i zéme Goszpod, Kral vszeh kralov, tak milosztiven bio k nam lüdém vu szv. pizšmi eden liszt poszlati! Kak gresno delo bi bilo tak, csi mi té liszt nebi postüvali, ne csteli, ne poleg njega zšiveli?!“ Prestimaj i ti krcsánszka düsa, gdakoli sze csté szv. lekcia pri szv. mesi, kak velko miloscsio je szkázao Bog proti nam, gda je szvojo volo nam vu szv. pizšmi vönazveszto.

Evangelium.

Gda sze méšna kniga z deszne sztráni oltára, gde sze je szv. lekcia cstela, na levi, evangeliumszki sztrán odneszé, to nam znamenüje, ka je Zvelicsitel szvoje nebeszke recsi zaprva zšidovom, odebránomi národi predgao, i gda szo oni poleg szvoje nevernoszti i trdokornoszti njega ne steli goriprijéti, te sze je po szvojih apostolah k poganom obrno, stere levi sztrán znamenüje. Tak je to zse zšidovom szan Jézus naprepovedao: „Vneszé sze od vász králesztvo bozse i dá sze onomi národi, steri bode szád rodio. -

Mésne evangeliume je Maticérkev yöprebrála i odrédila na vszaki szvétek i priliko. Inda szí je diakon, prvo kak bi sze tekno evangeliumszke knige, mogo roke vu vodi oprati i tak toj szvétoj knigi postenjejši dati. Nazocsni szo pa gorisztanovski sze prekrizsili i etak molili: „Pokrepi, Goszpodne, moja csütenja z krizšnim znaménjon, naj bi evangeliumszke recsi pazlivo poszlüšao, vu szrci vervao, z vüszdami vadlüvao i z djánjon szpunjávo.“

Te szo nazocsi kralovje z gláve dolivzéli szvoje ko-

rone i znamenja szvojega vladarsztva szo z rok püsztili. Na krizs szklenjeno szo na prszah drszali vszi szvoje roké znamenüvajoksi, kak nam to szv. Hildebert razlága, ka evangeliumszke recsi z veszeljon vu szoje szrcé primejo ino njé zdrszijo. Nigda szo vojácje vu zacsetki evangeli-uma na drszaonico szvojega mecsa polozsili roké, ali pa szvoje szable vöpotégnoli znamenüvajoksi, ka szo pri-pravni evangelium proti nepriátelom krscs. vere escse z szvojov krvjov obraniti. Na konci evangeliuma szo pa vszi nazocsni pravili; „Bogi hvála“! szledi pa ministranje vu iméni lüsztvá escse zdaj právjio: „Laus tibi Christe: Hvála tebi Krisztus“!

Pri cstenjeh szv. evangeliuma szi zmiszli krscs. düsa, kak szrecsen szi, da szi poleg evangeliuma bio vucseni. Ono zemlo, na sterój mi zdaj prebivamo, szo pred jezerni letami escse poganje ládali. Prvi vogri, ki szo po krvávih bojna nam eto domovino pripravili, szo „jedino právoga ednoga Bogá, i koga je on poszlaó, Jezusa Krisztusa“ ne poznali, bolvanszki poganje szo bili, vu dühovnoj tmici szo blodili, dokecs je ujim szv. Stevan, ki je od Bogá bio na szpreobrnjenje szvojega národa poszláni, evangeliumszko szvetloszt ne vuzsgao. I po vszeh krajinah szveta escse okoli pétszto million düs zsvé vu poganzstvi. Kak neszpametno, kak neszmileno je vadlüvánje teh národov! Vu Indii nisterne národne korenike escse dén denésnji mrzécse sztvári, csemérne kacse, molijo na meszto Bogá, od sterih sze dajo pojeszti miszlécsi, ka tak náj lezsej vu nebésza pridejo. Na odlocsene szvétke sze z njih eden z szvoje vole more za áldov dati szvojin bolvanszkin bogom. Na áldov vöodebranoga csloveka ob prvim do krvi zbicstüjejo, po tom pa krampicse zadenejo vu njegova rebra i tak ga za eden tram obeszijo, lüsztvó pa okoli njega plése, jufcse, dokecs sze vu szmrći ne szkoncsajo njegove moke. Na kitajszkom je dopüscseno sztarisoni, ka szvojo deco lehko vmorijo. Na nisternih zátonah jüzsnoqa morja pa bolvanszkin bogom ne zsvivino, nego lüdi aldüjejo. Vu Botány-Bayi poganzszka vera to zapovedáva, naj bi sze z preminocsov máterjov nájmlájse dete zsivo zakopalo. Vu Indii sze z preminocsin mozson zsiva dovica na ogen vrzse. Indri pa to miszljio poganje, ka szvoje obsztarjene sztarise szlobodno vmorijo. Zdj zse

priglihávaj naso szvéto vero k toj krvnozsédnoj neszmi-
lenosztí i zagvüsno bodes pravo z szv. Augusztinom :
„Zaisztino velka miloscsa je to, ka sze mi je Bog dao
naroditi vu taksem vremeni i med taksimi lüdmí, ka szan
sze lehko návcso krscsanszki návuk. Vidim, ka je jezero
jezér lüdi ne zadobilo to szreco,“

Krscsanszko imé je drzsao szv. Lucian za najdragse
i najszvetese. Gda szo ga pred biroviöv pitali ka njemi
je imé, odked szhája ? on je na vsza pitanja z tém od-
govoro: Krscsenik szem ! Te szo szlugom zapovedali, naj
bi Luciana na eduoj klopi vtegüvali i vszakojacsko vmár-
jali. Neszmileni szlugi szo njegovo telo vsze vküp-
vdarili i na polmrtvoga na osztre csrepnje szünoli misz-
lécsi, ka od velke bolezni i gláda zagvüsno merjé. Na
petnajszeti dén je caszar ednoga szlugo poszlao k njemi
naj bi pogledno, jeli escse zshivé ? Lucian je pa pravo
szlugi : Idi pa povej caszari, ka szem jaz krscsenik. « I
eta govorécsi szpüsztó je szvojo düso.

Tak szo csinili vnogi manternicje. Krscsanszko imé
nosziti, to je pred njimi návvéksa szreca i postenjé bilo,
Evangelium je bio njuv najdragsi kincs, za toga szo pre-
lejali krv szvojo, aldüvali zshivlenje. Drügi szvetniki szo pa
za evangelium odsztavili vsze, z kém szo ládali, i evan-
gelium je bio cela njüva vrednoszt i vsze njuvo bogásztvo.

Szlcpecz Ivan.

Veliki pétek i Vüzem.

Vszakoga vernoga krcsenika pozovejo dnevi, steri sze priblizsávajo, vu dūhi v Jeruzsálem. V Gethszemanszki ograd pred hizso Kaifásovo, Pilatusovo, i Herodesovo, poszebnó pa na Golgota — to szo tiszta meszta, ge sze nikelko zamūdimo veliki tjeden — i povszod je napunjeno nase szrcé zsalosztjov. Vej szo tūdi podobe pune zsalosztí i bolesin, stere plavajo pred nasimi dūhovnimi ocsmi; i tūdi glédamo keliko je trpo nas Goszpod i to za volo nász, i kak szo ga za nasz vmorjenoga polozsili v hladni grob.

Pa tūdi Vüzem nasz pozové v Jeruzsálem. Ali na Vüzem sze szpreoblekeo Jeruzsalem vu veszélo oblacsilo. Ne vecs szmrtnimi tezsávami Zvelicsar v Gethszemáni, ne je vecs Golgota, oblegana od divjih vojákov, ne vecs krizsa i rán, zdihávjanja i tozsbe! Nameszto toga vidimo vu Jozsefovom ogradi, blūzi Golgote, Goszpodove vucsenike i vucsenice, kak prihájajo szkrepkimi sztopáji i nisterni zaosztánejo i pravijo drūgim: Gori je sztano! I tak je: Jsztinszko je gori sztano ad mrtvi. Jezus pali zsivi; grob ga ne mogeo zaderzsati, zacelile szo sze njegove rane, vszega zaszmāvanja i trplenja je konec, gori je sztano vu szlávi i radoszti. Kaksa szpremenba: Kakse naszprotje med velikim pétkom i vūzmom!

I to naszprotje sze ponávla v zsvilenji vszakoga vucsenika, vszake vucsenice Jezusove; zakaj to je od G. Bogá dolocseni red, ka pride za trūdom pocsinek, za

sztrádanjom vsivanje, za szramotov császt, za szirmastvom obilnoszt, da nasztopi po velikom pétki, steromi sze podámo za volo Bogá, prelepo veszélo vüzemszko ütö.

Tak, kak nas Goszpöd Jezus Krisztus na Gethszemáni, tak sze nahája krscesenik dosztakrát pred britkim, trplenjom, tak kak pred velikim pétkom. Njegovo naturo ztroszi groza; csi pa to grozo nature premága, csi govori z Goszpödom: Csi je mococse, naj mine od méne ete pehár, ali ne kak jaz scsém, nego kak ti, naj sze zgodi tvoja vola! i csi sze zatém podvrzse za volo Bogá tezsávi, pride szkoro vüzem z szvojov tolázsböv i szvojim veszéljom, stero je teliko vékse, keliko zsmetnese je bilo ka je za volo Boga pretrpo.

Tebi drági cstevec, preti trplenje, ali je pa zse prislo na tébe: tak zsmetno ti je, ka trepecses i rad bi sze ogno trplenja, ali bodi szrcsen! Právi z szvojim Zvelicsitelom: Csi je mococse, naj mine od méne ete pehár, ali ne kak jesz scsém, nego kak je tvoja vola! Za tém pa zemi trplenje i prenásaj je potrplivno. Ja isztina je trplenje britko i hüdo, dokecs jé; britko je csi je betezsen, ali csi je brezi tolázsbö, britko je csi je v nevoli pa ne ima pomocsi: ali vsze to trpi szamo vöre, dnéve, tjedne: te vöre, dnevi, tjedni minejo i zsnjimi tüdi trplenje, zatém pa pride pálik veszéli vüzem; gda nehá trplenje, gda ti Bog vzeme britkoszti i te potolázsi i telko bole, keliko bole potrplivno bos prenásao trplenje.

Ali pa pride veliki pétek drüge verszte, pun znotrásnjega trplenja, vöre z notrásnje zapüscsenoszti, gda sze bos csüto v szrci szirmaskoga, gda te ne de moglo nikaj razveszeliti, gda nebos mogeo najti tolázsbö ne pri Bogi ne pri lüdeh.

Bodi szrcsen i sztanoviten! nede vszigdár tak. Poszebno csi szí sztanoviten v poterpljeni i poniznoszti, bo priseo za tébe pun veszélja i tolázsbö vüzemszki dén.

Szpominjaj sze szvojega Goszpöda! Ge je csülo gda kakse cslovecse szrcé vecs znotrasnje zapüscsenoszti, kak szrcé tvojega Jezusa na krizsi? Ali pogledni! dnesz i vszigdár je to szrcé puno szlave i radoszti. Zato trpi sztanovitno, kelko sté krát je tvoje szrce zapüscseno, ne zgübi vüpanja, ár sze szkoro szpremeni zsaloszt vu veszélje.

Zná biti pa nasztopi za tebe veliki pétek pun szküs-

njáv k grehi. Pred grehom sztojjs, nagible te, poszelenje ali dobiecek te vlece vnjega, tak zsmetno sze ti vidi v sztávlati poszelenje, odpovedati sze dobiecki, da to sze ti vidi nemogocse; tak ti je da bi obsztála v tom poszelenji v tom dobiecki vsza radoszt, vsza prijetnoszt tvojege zsvljenja, tak te vlece i szili v greh. V taksem hipi krscsenik bodi szrcsen i bojüj sze brez presztánka — do szlávne zmáge. Pogledni, ne trpis vszigdár hüdi boj, nede ti vszigdár zsmetno sze toga greha ogibati, nede sze ti kázao vszigdár tak técsen. Szkúsávanje má szvoj csasz, i zsnjim premine vsze, ka te je vleklo k grehi; gda szí szkúsávanje premágao — po lagojem düsnom vihéri — vláda v düsi mir i szvéta tihota. Ja, csi düsa premága kakse zapelavánje, csi sze je szrcseno vojüvala proti szkúsávanji i to za volo Bogá, csüje vcsaszi po szrcsenom boji szlatki mir, zadovolnoszt, veszélje v Bogi, zavüpanje, pohvalo; veszt i düsa csüje nekak pred-ték nebeszke radoszti. V düsi kralüje veszeli vüzem. Ka je v primeri sztem szve veszélje, vesz dobiecek, steroga ponüvle greh? Zcsiszta nikaj! Gresno veszelje hitro miné, vu düsi pa naszfáne nemir i britkoszt. Krscsenik v szkúsávanji sze vojüj, kak szrcsen voják Krisztusov i pravi, gda de te kakse poszelenje ali dobiecek zapelavalo vu greh: Ne: o poselenje, o dobiecek! ár ti nemrem szlüzsiiti, da ne bi Boga zsalo, te nigdár nescsem, poberi sze.

Dosztakrát sze nahaja krscsenik pri szpunjávánji szvoje duzsnoszti tak, kak pred velikim petkom. Dobro, ka more vcsiniti, je tezske, ka trbé za njega doszta zatajü vanja szamoga szebé, steroga pa sze natura boji. Csi szí v taksem sztáni, dragi cstevec, premagaj sztráh szlabe nature. Kak mozs sze poprími szvojih duzsnoszti, csi szo rávno tezske. Pogledni, vüra tezsáve sze nagible konci, hitro sztecse, i zatém sze ti pa naszeli v szrce szladka zaveszt, da szí szpuno szvoje duzsnoszti i da szí szí pridobo zaszlüzsenje za nebésza — i ta zaveszt je tolazsilna i ne miné.

Isztinzsko je záto, da sze vrsztita v zsvljenji právoga krscsenika, takak veliki pétek i vüzem, zsalsoszt z veszeljom, zapüscsenoszt sz tolázsbv, nepokoj z mirom, boj i delo z zmágov, sztiszkávanje z resitvijov; i keliko tezske je to, ka szmo za volo Bogá presztáli, teliko obilnesa je

navadno tolázsba, teliko obilnesa plácsa; rávno zato je túdi zsvljenje právga krscsenika, csi rávno doszta bojov i trpljenja, denok szrecsno, tolázsbe puno zsvljenje.

Ja moremo pripoznati, da vzsivlemo v zsvljenji doszta vecs sztíszk, bojov i szkúsnjáv, kak pa mira i veszélja, tak ka szlobodno po pravici imentújemo nase zemelszko potúvanje veliki pétek, pun bojov i tezsáv. Ali to nasz náj ne plási! Csi je nase zsvljenje veliki pétek, csi mo sze dobro drzsali, pride za njim dugi, vecsni vüzem, dén szláve, veszelja i blázsenoszti. O, da bi nasz krepcsala miszeo na te vüzemszki dén vecsnoszti, o da bi nasz potrho, da sze nebi bojali szprejeti vszaki boj podvrzsti sze vszakomi trpljenja toga zsvljenja! Zná biti sze nam pa vidi, ka je escse delects od nász te vüzemszki dén. Ne je dalecs nas vüzem, blúzi je, ár je csasz kratek. Poszebno dobro to szprevidimo vu tom csaszí, steroga szmo zse prezsvieli; ali je pa ne hitro pretekeo? I rávno tak hitro miné csasz steroga mo scse zsvieli. Sz tem krátkim csaszom pa minéjo túdi boji, szkúsávanje i britkoszti zsvljenja, vöre bezsijo, zsnjimi zsaloszt i breme, stera nam prinásajo; bodimo sztánovitni, prenásajmo vsze po Jezusovom zgledi szrecsno; csi bomo potrpezslivi v trpljenja, v szkúsávanji zmagoválcí, csi bomo v dobrom zveszti i v Jezusovoj szlúszbi gorécsi, zatem szkoro pride za nász veszeli vüzemszki dén, i radoszti puno vüzemszko útro, vecsno novo útro, vu sterom bode raszípávalo nebeszko szunce szvoje tráke iz steroga sze razlégne vu vecsni dén, den placsila, gda de sze tálalo za boje zmagosztlávje, za trpljenje tolázsba, za delo mér, za szlízskávanje blázsenoszti. I kelko vecs szmo presztali vu tom zsvljenji, bojov, trpljenja, zapúscsenoszti, kelko vecskrát szmo vu téh bojah zmágali z podánosztjov v bozso volo, szpremaganjon szamoga szebé, telko obilneso szlavo bomo zseli v nebeszaj.

Zato pa szrecsnoszt! dragi cstevec, szrecsnoszt! z drzsimo z Jezusom trpljenje velikoga pelka v nasem zsvljenji, da pride za nász túdi, kak je príseo za Jezusa veszéli vüzemszki dén z vecsním Aleluja!

po „Cvetji“ S. J.

I. Kak moremo szebé lübiti ?

Lübi blizsnjega szvojega, liki szamoga szebé

Luc. 10. 27.

1. Ona pot, stero nam bozse zapovedi kázsejo, je pot zvelicsanja. Z deszéterih bozsih zapovid vszaka je kak eden kazács na poti vu nebésza. Ali vszeh zapovedah vretina je dñnok lübézen ; lübézen do Bogá, do blizsnjega ino do szébe. Vsze zapovedi nam to naprejdávajo, kak moremo lübézen szpunjávati. Deszétere zapovedi vam pokazsejo pot, po steroj moremo hoditi, ali lübézen nam dá mocs, naj bi te zapovedi zvršávali. Pri zseleznici sinje kázsejo, kama pot pela. Ali ka bi valále szamo sinje, csi nebi bilo masina, vu masini szopotne mocs, stera vlák po sinjah vozi?! . . . Z priszpodobnim tálon deszétere bozse zapovedi bi nam szploh zobsztonsške bilé, csi nebi goro vu nasih szreah ogen lübéznoszti, steri nam mocs dáva, ka bi po poti zapovedah hodili.

Od lübéznoszti do Boga i blizsnjega szte zse vecskrát návuk zadobili — ali jeszte escse edna nacsisa lübézen, stera je rávnok tak potrebna, kak lübiti Boga i blizsnjega. Tá lübézen je ona, z sterov moremo lübiti szebé.

2. K Jezusi je ednok eden právdoznánec sztopo szpitavajocsi njega : Mester ! ka csinécsi bodem ládao vecsno

zsvilenje? On njemi je pa pravo: „Vu právdi ka je szpi-szano? Kak da estés? On pa odgovárjavsi právi: Lübi Goszpodnoga Bogá tvojeja z celoga szrca, z cele düse, zavsze moci i pameti tvoje — blizsnjeja szvojeja pa liki szebé! I veli njemi Jezus: Prav szí odgovoro, to csini i zsvivo bodes.“ (Luc. X. 25—28.) Lübézen tak zalozsenjé nasega zvelicsanja — ali szamo cela i práva lübézen...

Premislavajte szí szamo od teh recsih: „liki szamoga szebé.“ Poleg bozse právde blizsnjeja nasega lübiti moremo. Ali kak bi ga lübili? Ocsivesztno nam to povej Goszpod „liki szamoga szebé.“ Csi mo blizsnjeja szvojeja tak lübili, liki szamoga szebé, te szpunimo bozso právdo. Z toga sze zse ocsivesztno szkázse, ka szebé lübiti je ne szamo szlobodno, nego escse zapovedano.

3. Prigovor to právi: „vszaki szvetnik proti szebi drzsi szvojo roko“ to je: ka sze vszaki cslovek zaprva za szébe szkrbi i szebi na kvar nika nede csino. Bár da bi tak bilo. Ali jaz ocsivesztno vöповem, ka vnogi cslovek szebé ne lübi i rávno za toga volo sze szkvari. Ali lehko bi dvojjili vu mojih recsih? Dobro, preglejújmo tak deszétere zapovedi i vidili bodemo, kelkokrát grehsimo proti onoj lübéznosztí, z sterov bi mogli szebe lübiti.

„Jaz szam Goszpod i Bog tvoj, ne mej tühi bogov pred menom.“ Csi szan cseden, te szebé prestimam, i ober szebé szamo ednoga goszpoda nájmre Boga szpoznam. Bogá vözbriszati z szvojeja szrca i na njegovo mczsto bolvana poszaditi, sze csloveki ne dosztája. Jeli je ne spot i szramota, krivomi bolvani szlüzsi? I dönok kak vnogo bolvana molécsih lüdih jeszte!

Ki prav szebé lübi, on sze szpomené z Krisztusovih recsih: „Iscsite zaprva králesztvo bozse i pravico njegovo.“ Bogá iszkati je nájvéksa csednoszt. Bozso pravico i njegove zapovedi zdrzsávati je nájvéksa znanoszt. Koga pamet i szrcé sze okoli Bogá obrácsa, on je cseden cslovek, on prestima szebé, on de meo pamet i lübézen za szébe. Koga mislenja i pozselenja sze pa szamo okoli penez vrtijo, onoga zsvilenja cil je obogatiti sze, on Bogi neveren posztane ino sze k peneznomi bolvani pogodi. Ki pa szamo vezélo zsvieti sese, on szí pa za to vszíg-dár glavo tere, ka de jo i pio — on odsztopi od právoga Boga ino sze pogodi k onömi bolvani, steromi imé je

trbüh. Ni eden, ni drügi právomi Bogi, ki je vu nebézah, ne szlüzsi, nego peneze, szvoj gut i trbüh moli. Taksi oszlepnjeni cslovek szebé prav ne lübi.

„Imé bozse zamán gori ne vzemi.“ Ne je cseden cslovek ki med za zlát stima. Ne je cseden cslovek ki nevej razloeska med kralon i pávron, med cigánon i med Goszpodon nébe i zémle, ki nebeszkoga Kralá tak pszüje, preklinja, stero od njega nebi trpo nancs te náj pozadnjesi kodis. Ki pszüje Bogá, on neszpametno csini, ne lübi szebé, szvojo düso, ár szí Goszpoda zsvilenja i szmrti za nepriátela szprávi . . .

„Szpomeni sze, da szvétke poszvetis.“ Bog sze na nász ne naszláuja, ali mi szmo bozse pomocsi prevecs potrebni. Potrebno nam je szvétke poszvetiti, naj bi szí nase telovne i düsevne mocsi vu szvétkah pocsinole — i escse bole nam je potrebno naj bi po nedelah i szvétkah blagoszlov szproszili na szvoje vszakdanésnje delo. Ki tak szvétke oszkruni, on ne lübi szvoje telo, ne szvojo düso.

„Postüj oco tvojega i mater tvojo.“ Csedén cslovek lübi ono csarno zemlo, stera njemi vszakdanésnji krüh rodi, prestima szvoje vucsitele, ki szo ga vesili. Sztarisje szo pa deci od Bogá odloeseni, naj bi njé hránili i vesili. Ki tak ne postüje szvoje sztárise, on je ne cseden, on ne lübi szebé.

„Ne prazuñj!“ Csiszti zrák, csiszto jelo i pilo, csiszta oprava, csiszta hizsa — to je zdrávje: grinte, grdosztija je pa vretina vnogih betegov. Csiszto oponásanje pred hizsnim zákonom i vernoszt vu zákoni, to je právo krsesánszko zsvilenje. Sto pa z lehkoma leti vu necsisztoeso i vlámla hizsni zákon, on oszkruni szvojo düso-telo, vnogokrát na nikoj szprávi szvoje zdrávje — taksi neszrécseñ cslovek zagvüsno ne lübi szebé.

„Ne kradni!“ Noriti, kradnoti — vsze je neposteno delo. Ali tekáj neposteno delo je szvoje vrednoszt zaprávlati, szvojoj deci pa zseni kodiske turbe na sinjek obesziti. Ki to csini, on je szebi nepriátel, on ne lübi szebé.

„Krivoga szvedocsánsztva ne gucsi proti tvojem i blizsnjem.“ Postenjë je drági kincs, stero ni te nájsziromaskesi cslovek na odajo ne povej. Ki z lazsmi i z ogrizávanjon blizsnjem i szvojem i postenjë jemlé, on je hüjsi od onoga, ki komi po szili peneze vkrajjemlé. Ali ki na

szvoje postenjë nika ne dá, njé té zapüszti, on tüdi hüdo csini, ne lübi szebé.

4. Na szlednje szam nihao péto zapoved: „Ne mori!“ Znam to szí miszliite: Hvála Bogi, csi bi glih vsze zapovedi presztopo, vu toj ednoj szam ne krivec. Nikoga szan ne bujó, nikaj ne vkradno, tak szí vnogi zgucsávajo. Pa szan jaz ne zamán na szlednje nihao te zapovedi. Ali na konci bics pocsí; vidili bodete, ka de sze vsze moje pridocse razlaganje okoli té zapovedi obracsalo.

Nescsen nikoga z tém potvárjati, ka bi on lüdomorec bio. Szpoznam, ka szte z veksima tak méhkoga szrcá, da nancs. edno piscese nemrete rezi milüvanja zarezati. I dönok malo jeszte, ki menje ali pa vecs nebi proti toj zapovedi grehsili. Csi te pazljivo csteli, ka bodem vam pizsao, na szlednje dönok goripridete, ka szan vam pravico gucsao.

Dvoje velko delo je zadobo od Bogá vszaki cslovek: telo i düso. I csi je glih edna düsa vecs vredna, kak vsza tela na szveti — záto szvoje telo tüdi za velko moremo stimati, ár vu njem prebiva do csasza nasa nemrtelna düsa. Vnogo lüdi edno celo vrednoszt potrosi, naj bi szamo edno kotrigo szvojega tela: roko, nogo, oko ozdravo. Z veksine vszi szmo szíromácje, ali pitam toga nájvéksega szíromáka, jeli bi dao pogléd szvojih ocsih za nájlepsi grád? . . .

Telo je imeniten tal nase cslovecse nature. Z telovnimi kotrigami szpoznávamo mi vsza szvecká dela: z ocsmi vidimo, z vühami csüjemo, z rokámi slátamo. Telo i düsa szo na telko vküpprirascena, ka pri csloveki, ka dela telo, vu tom vszigdár tal má düsa i ka csini düsa vu tom tal má i telo. To telo vu szmrti na eden csasz zgübimo, ali Bog njé na dén szodnji znova ozsivé, naj bi cslovek z cejla, z düsov i z telon bio ali zvelicsani, ali pa szkvarjeni

5. Telo pa düso szmo dobili od Bogá. Düsa je moja, telo tüdi moje. Ali zaka mi je dao Bog to düso, telo? Ne záto naj bi ali düso ali pa telo na nikoj szprávlao, z grehami mazao, nego záto szan dobo, naj bi obedvoje vu dosztojnóm zdrávji i csisztocsi obdrzsao. Csi ali düso, ali pa telo szvoje na nikoj szprávin, od toga mo Bogi mogoé racsuu dávati. Na dén szodnji z tém sze nemo zagovárjati

kak sze je steo zagovárjati Kain: jeli szan jaz pazács mojega brata? . . . Ja, odgovori te vecsni Szodec, szkrb bi mogeo nosziti na szvojo telo i düso, na tébe szan njé zavüpaó, od tébe bodem racsun proszo. Csé mo szebé prav lübili, te mo sze ob prvím za to szkrbeli, ka bi szi szvoje telo i düso na zsitek vekivecsni obvarvali. „Ka valá csloveki csi li vész szvet zadobo, düso bi szi pa szkváro?“ Ki proti tem Krisztusovím recsám csini, ki za volo kaksegasté szveckoga veszélja szvojo düso vu pekel pográzsa, on je hüsi kak Kain, ár ne szvojega brata, nego szvojo lasztivno düso vmori. Ki koga vmori, on je krivec pred Bogom i lüdmí i tü nega razlocska, jeli je on szebé, ali pa koga drügoga vmoro. Lüdomorci nedo vidili králesztvo nebeszko.

6. Ali — hvála Bogi — mi escse zsvémo, mi szmo ne szebé vmorili, miszlijo szi vu szebi vnogi; ali ka pa csi szte dönok pregrehsili proti szebi okoli té zapovedi: Ne mori!

Eden vucseni cslovek je escse ne dugo eta piszao: Lüdjé né, ka bi po szmrti mérali, nego szami szebé vmorijo. Ka je steo z tem praviti té moder cslovek? Vszí ednok moremo mreti. Csi bi glih sto szto let zsvivo, ednok ga dönok szmrt zadavi. Ali rédna i poleg nature de szamo te cslovecsa szmrt, csi telovno zsvljenje vremen szemele, csi po sztaroszti i szlaboti vgászne cslovecse zsvljenje. I dönok nájvecs lüdi sze po hüdobi i nepazlivoszti vu grob porüsi. Povete mi, ka stimate od taksega sztarisa, ki ne prisziljeni, nego z nemilosztivnoszti dá sztrádati szvoje dete, njé bije, vmárja i tak vu gingavoj detinsztvi vu grob szprávla? On je ne dober ocsa, dobra mati szvojega deteta, nego lüdomorec escse te, csi zvün Bogá niscse ne vidi njegovo hüdobo. Ali rávnok tak neszmileno vmori szebé on, ki po nepazlivoszti, pijanoszti nerédnom zsvljenji pred vremenom more vu grob idti.

7. Ali csi cslovek po nevednoszti i lagojini glih ne prekráti szvoje zsvljenje, nego szamo skodi szvojemi zdrávji — zse z tém grehsi proti onoj lübéznoszti, stero more meti do szébe. Sziromák cslovek na to pitanje: kak szte kaj? návadno etak odgovori: Hvála Bogi zdrav szan i tak po mali tá zsvém! Z tén té cslovek to scsé praviti: ka je náj vecs vredno zdrávje. Nikák je to pravo, ka

zemelszkoga zsvilenja devédeszétni tal je dobro zdrávje: I prav je gucsao. Betezszen vért i betezsna vertinja szami trpijo i escse celo familio vu nevolu pot'gnejo. Sziromaskoga csloveka jedino bogásztvo je zdrávje, stero csi zgübi ne szamo ka on sztráda, nego z njim vréd sztráda cela njegova familia.

I znáte, sto je on hüdi nepriátel, ki zdrávje vnogo lüdih podkáple, na nikoj szpráva? Vszi ga poznate, szamo da ga za dobroga priátela stimate i záto sze ga ne ogiblete. Na düso, na telo, na zdrávje i szvecko imánje gledocs nájvéksi cslovecsi nepriátel je: *vinszko pilo*. Povete mi szamo, jeli ne stimate vino za szvojega dobroga pajdása? . . . Kelko lüdi jeszte, ki szi tak miszlijo, ka eto zsvilenje nika nebi bilo vredno, csi vina nebi bilo na szveti . . .

Znam da z vász vnogi ne poznajo toga hüdoga nepriátela, ne vejo kelko nevole i neszrecse szhája z vinszkoga pila. Eta pogibelna nevednoszt je nagnola mené, naj bi z vinszkoga pila dolipotégno larvo ino bi vam nje tak golo dolszlecseno vu právoj podobi pred vász posztavo. Od vasega blázsensztva i napreidenja boden gucsao, záto miszlim, pazlivo bodete csteli, poszlüsali, ka mo vam od vinszkoga pila napredavao. Ne zselem drügo, szamo poszlühnite mené, poszlühnite, kakse je vinszko pilo i te lehko vi szami od njega szodite.

Ki nescse poszlühntoti pravico, nescse szpoznati szvojega nájvéksega nepriátela — on oszlepjnjeni cslovek ni kaplo ne lübi szebé: on neszrecsen cslovek je pogübleni. Bog vari nász od toga, ka pravico nebi steli szpoznati!
„Pravica odszlobodi vász“!
(sz.)

**Pár recsi za one, ki vu nedelo ali szvétek
szvéto Meso vö nihájo, ali sze tam lagoje
oponásajo.**

Sztrasna je ona lehkomislenoszt, stero doszta lüdi
proti toj zapovedi „Trétja ; Szpomeni sze da szvétké
poszvetis“ ino proti etoj zapovidi : „Drüga vszáki
szvétek szvéto meso pobožno poszlüsaj“ kázse.
Pa glédajmo szamo, *kak krivicsno, kak hüdo, ne-
zaválno oponásanje je to.

Goszpoden Bog je rávno tak sztvoritel ino [Goszpod
vremena, kak szakoga drügoga dela. Te tak, csi bi Gosz-
poden Bog to pravo „vu ednom tjédni 6 dnévov bodes
meni szlüzso, szamo te szédmi den bodes sze za szébe
szkrbo, szamo te szédmi den bode tvoj“ sto bi sze szmeo
tozsiti ober takse zapovidi ?

Jeli ne zselejo szvetszki goszpodari za nistere korone
najema odszvojih szlugov celoga leta szlüzso, ino szamo
nisterne szlobodne vere izvolijo szvojim najemnikom !

Ali Goszpoden Bog doszta bole milosztivno govori

knam, kak goszpodari szvojim najemnikom : najmre Goszpoden Bog tak govori nam vu zapovidi : „Szpomeni sze, da szvétke poszvetis,“ iz ednoga tjedna tidám 6 dnevov, vu ti, seszti dnévaj zvün greha lejko vsze delas, ka sze ti szamo vidi — ali te szédmi dén, te je moj govori Goszpoden Bog-, ino vu tom dnévi tak 1¹/₂ vöre szvéto Meso ino predgo posztlüsaj pobožno. Ne je to doszta ka Goszpoden Bog zsele odnász — ino vnogi rávno to nescejo szpuniti ! Ne je to grda nezavahnoszt, nepravicsnoszt proti Goszpodnomi Bogi ?

Ali kaksa grda nezavahnoszt je to, csi sto vu nedelo szvete Mese neposztlüsa, na to nasz najbole navcsi bodocso premislávanje.

Ka je szvéta Mesa ino ka sze zgoti tam ?

Vu szvétoj Mesi, kak nász szvéta vera vesi, je szam Jezus Krisztus nazocsi vu kejpí krüha ino vina ino kak nas naj visesnji pop prikázse za nász notri áldov, on áldov steroga je na Kalvarianszkom bregi doprineszo. Gori sze aldüje szvojemi Nebeszkomí Ocsi za méne, za tébe, za szakoga, ino ti nemas vu ednom tjédni rávnok edne vöre ne, ka bi tvoje molitvi zjedino z lüblénim Jezusom, gda sze On za tébe moli ? Ka bi dönok pravili, csi bi tak vi tam bili vu Jeruzsalemi, gda je lübléni Jezus tak sze krvávi, zsmeten krizs neszao na Kalvarianszki breg, ino bi tak milosztlivno pogledno na ednoga vu serégi sztojécsega csloveka ino bi njemi etak pravo : Priatel ! znás koma idem ?

Idem tá na on viszíki breg, ka naj moje zsvilenje za tébe dám, naj za tébe trpim ino merjém ; ali ti meni vcsini to dobroto, hodi dönok z menom ino glédaj, ka bodem jasz za tébe trpo. Ali te cslovek bi etak odgovoro na to pozvánje lüblénomi Jezusi : „Ka mené briga Tvoje trplenje, jasz te neszprevodím, szí ne zemem trüda, ka bi Sztebom na breg so, idi szamo, ino trpi zaméne, jasz bodem té csasz razveszeljavanje iszkaó, ali bodem domá

vu szenci lezso, ali szi kakso drügo poszeo ziscsem ! Ka bi dönök pravili od ednoga csloveka, ki bi tak govorio lüblénomi Jezusi ? Jeli bár to bi pravili, ka je to ne cslovek to je divji tigris, divja sztvár ! Ali nikaj ne szodite etoga csloveka ! Ar szte vi rávnok táksi, csi zamanjárstva, ali razveszeljávánja, ali za pár grosov volo szvéto Meso tá niháte ! Ino csi szte rávnok z recsjov ne tak grdo govorili lüblenomi Jezusi, zvasim djánjom szte Njemi szpodoben odgovor dali, gda bi vu nedelo lehko szvéto Meso poszlüsali ino szte ne, ár ki sze je na krizsi za vász gori aldüvao, on sze gori aldüje zdaj za vász pri szvétoj Mesi, ino vám je dönök eden mali pocsinek, ali nisterni grosi, ali celo gresno veszelje rajse bilo, kak pa Jezusa Krisztusa áldov.

Ali povejmo, ka idete vu cérkev vnedélo, ali tam sze nedosztojno oponásate, sztálno gucsite, ino sze szmejéte, ali ocsi okoli noszite, ino szi na szedrügo miszlite, szamo na szvéto Meso ne, právim csi je sto tak bil nazocsi pri szvetoj Mesi, te bi njemi bogse bilo, csi bi nikak ne bil ; árcsi je tak poszlüsao szvéto Meso, te je nikak ne poszlüsao, ino ne zadoszta vesino zapovidí, ár zapoved to zsele od nász, naj „posteno“ poszlüsamo ; obdrüгим je oszkruno táksi cslovek bozso hizso, ka je zse szam vu szebi veliki greh — je szpáko dao drüгим, drüge je mesao vu molitvi, ino naszlednje je zbantüvao lüblénoga Jezusa na szvojem lasztivnom oltári.

Dopüszтите mi naj sze nazaj poverném na ono példo, stero szam vám zgoraj pravo.

Povejmo, ka bi on gvüsen cslovek, steroga bi lübleni²Jezus na szvojoj krizsnøj poti zvao, naj Zsnjim ide na Kalvarianszki breg, ino bi so zvelicsitelom gori na breg, naj nazocsi bode pri Njagovom áldovi. Ali ka bi pravili na to, csi bi sze te cslovek zácsao szmejati, gda bi vido lüblénoga Jezusa pod krizsom kapati, csi bi tak te cslovek nikaj ne tá pazo²na to, kak szvojeга Zvelicsi-

tel na krizs prebijejo, k-k trpi na krizsnom drevi, nego tam bi zácsao szefelé gucsati, ino bi sze zácsao tám poszmejavati!

Jeli bár ka bi táksega csloveka tem bole za divjega drzsali, leki csi bi ráncs ne tá so iz lüblénim Jezusom.

Rávnok tak tém bole szo grdi, divji ino nezaváhlni oni, ki bár vu cérkev idejo, ali tam szo nepazlivi, sze poszmejavajo, gucsijo, dokécs lübléni Jezus szvoj Áldov za njih ponovi.

Krátko premislávanje nam je pokazalo, kaksza hüdoba je to vu cérkev ne idti vu nedelo, ali sze tam lagoje oponasati, zátok odlocsimo vu szebi, oblübimo, ka nasa najlűbleznesa duzsoszt bode szaki szvétek, ino nedelo szvéto Meso ino predgo pobožno poszlűsati.

Lenarsich Mirko.

Iz zgodovine szvete metercerkve.

Konstantin veliki.

Krvave igre z divjimi zverinami ino gladiatorszke igre, pri sterih szo cslovek na csloveka sli do szmrti, je prepovedao. Krizsanja, kak kastigo za razbojnike, je tüdi ne dopüszto vecs iz csaszti szmrti Jezusove. Prepovedao je, ka bi sze szlüzsabnikom (otrokom) na lice znamenje vertovo zezsgalo, ar je on tüdi na bozsi kep sztvorjeni.

Ne csüdo, ka szo krsesenicje, steri szo sziz zdaj ob prvim po isztini oddehnoli od velkoga i vnogoga preganjanja, vsze ete odredbe z velkim veszeljom gorprijeli, kak nam Eusebius popise z naszledüvajoksimi recsmi: „Eden lepi pogled sze je odpro pred ocsmi vszeh nasz. Po vszeh mesztaj szo sze obszlüzsavale szlovesznoszti poszvecsenja novo zozidanih cerkvih, vnoga szpraviscsa skofov, velki zhodi tühincov z najdalesnjih krajin; lübeznoszt ednoga naroda do ovoga sze je zkaszüvala na vsze kraje, ar szo oni tak vküperzhajali, kak tela Krisztusovoga kotrige, na jedinsztvo Düha. Pokazala sze je vu vszeh ona iszta mocs ino oblaszt szvetoga Düha, stera je vsze kotrige szv. materecerkve prehodila; pokazalo sze je edno szrce i edno mislenje vszeh, edna i onaiszta szlovesznosztl verszka, edna vszküpnä hvala Bozsansztva iz vszeh vüsztl; vu visisnjih dühovnikaj szvete materecerkve sze je szkazala popuna pobožnoszt i bogabojžnoszt, szvete szkrivoszt szo sze verno zvršavale, ino csaszti vredne cerkvene navade szo sze szvetile, kde z popevanjom psalmusov, kde z peszmov pobožni hymnusov, pa tüdi bridko trplenje Zvelicsitela sze je szlovilo. Vszakoga szpola i vszake sztaroszti lüdje, mozsje i zsene, szo iz vsze mocsil molili ino hvalili z veszelim szrcem Boga, daritela vsze dobrete.“

Pogan je bio Konstantin caszar, nego kak szmo zse

piszali, krscsanszke szvetke je obdrzsavao ino szveti krszt je meo nakanenje prijeti. 337-ga leta r. Kr. je zacsno polezsavati. Te je zse z cela napravo szvoj novi város, novo glavno meszto za szvoje drzsanje, stero je za Konstantinopolisz, to je za meszto Konstantinovo imenüvao, (szlovinci je za Carigrad zovejo) pa sze je ta preszelo iz Rima, kde je rimszki papa osztao szam. Kda je szprevido, ka je zse szlaboga zdravja, je so vu cerkev, kde je na kolena szpadnovsi vadlüvao szvoje grehe pred püspekami ino je proszo, naj ga gorivzemejo med katehumene. Püspecje szo ga — njemi na glavo roke polozsivsi — gorivzeli. Naj ga nikse szvetszke szkrbi ne bi mesale vu pripravlanji k szvetomi krszti, sze je preszelo vu eden szvoj grad poleg Nikodemie, steroga meszta püspek je bio E u s e b i u s onoga hipa. Püspeke szoszedne je vküp dao pozvati ino njim je etak pravo, kda je k szvetomi krszti zse pripravleni bio :

„Zse zdavno zselni den mi zdaj prinesze, bratje moji, ono miloscsso, stero szam szi tak dugo zse zselo od Boga. Cszasz mi je priseo, ka vmem ono pecsat, stera mi nemertelnoszt podeli. Isztina, ka szam szi jesz tak zselo, ka bi to vu vodi Jordan potoka prijao, kde je tüdi nas Zvelicsiteo za voło dobroga vzgleda szv. krszt prijao, da me pa Bog, ki pozna zroke szvojega djanja, z etov miloscssov tü scse obdeliti. Zato zdaj doli denem vesz sztrah. Csi on, vu koga oblaszti je zsitek ino szmrt, meni duzse bode dao zsiveti, pa csi je pri Bogi tak zklenjeno, ka hom jasz escse mogocsi vu vasoj pobozsnoj molitvi tüdi tao vzeti, szi jasz tüdi ne bodem odlasao tak zsiveti, kak sze dosztaja szlüzsabnikov bozsih.“

Z teh recsih sze tak vidi, ka je on prle ne vüvao szv. krszta vzeti, ar sze je bojao, ka ne bode mogeo taksi biti, kak eden krscsenik more biti. Krivo premislavanje, nego pri ednom pogani ne ravno poszebno.

Na to je vzeo szveti krszt iz rok Esuebius püspeka ino sze je za blazsenoga pravo, ar je on zdaj tüdi deonik nebeszkoga kralesztva posztano. Po krszti szi je belo obleko novokrsztsenih vzeo pa caszarszka obleka te vecs ne bila na njem do njegove szmrti, stera je te zse ne dugo csakati dala na szebe: nisterne dni po riszalaij njemi je zaprla ocsi. Pokopani je z velikov szlovesznosztjov

ino med pravim zsalüvanjom szvojega lüdsztva med vratami cerkve szvetih apostolov v Carigradi, kak szi je szam zselo, kda je pravo, ka ga naj pri dveraj zakopajo, ka de vrtar szvetoga Petra apostola.

Doszta dobra je vcsino pa za njegove grehote je zsaloszt meo pri szvetom krszti i po njem do szvoje szmrtili. Vüpamo sze, ka ga je Goszpodin Bog z nebeszkov koronov obdarüvao.

Szveta Jelena.

Dober düh Konstantin caszara je bila njegova mati: szv. Jelena dovica. Kde sze je eta zseno narodila i od kaksih sztarisov, to prav nevemo. Nisterni trdijo, ka vu Bythinii (Azsia) od prosztih poganszkih sztarisov, drügi pa pravijo, ka je bila hesi niksega anglezskoga hercega ino bi sze vu meszti Jork narodila. Tak i tak je poganka bila. Mlado deklico velke lepote i csednoszti szi je Constantius Chlorus za zseno vzeo. Constantius je te bio visisi vojaski csasztnik i voditel. Vu tom csaszi sze njima narodo prvi szin Konstantin, od steroga szmo vise csteli.

Kda je Konstancius od Diokleciana za szocaszara zebrani, te njemi je Dioklecian zapovedao, ka more Jeleno, szvojo zseno, odpüsztiti ino Theodoro, Maximian caszara heser za zseno vzeti. Konstancius je bogao pa tak je Jelena dovica posztanola zse za zsvilenja szvojega mozsa. Dete Konstantina szo njoj tüdi vzeli ino szo je v Rim k Diokleciani odneszli.

Tak miszlijo, ka je vu tom csaszi prisla Jelena na szpoznanje prave vere Krisztusove ino sze je pripravila z pomocsjov Krisztusove miloscse k onomi zsitki, vu sterom je szledkar telko vcsinila za krscesansztvo.

Kda je naime njeni mozs vmro ino szin Konstantin na njegovo meszto za caszara posztavleni, te je on mater vcsaszi nazajvzeo k szebi ino po tom je zacsno krscesenike z vszov mocsjov pomagati.

Kda je Konstantin Maxentiusa obladao z pomocsjov szvetoga krizsa, sze je Jelena okrsztiti dala, ar je vu toj prikazni szpoznala pozvanje Bozse, z sterim Bog vsze narode k szebi zove.

Po szv. krszti je jedina szkrb Jelenina bila: szina

Konstantina tüdi k szvetomi krszti szpraviti, krscesanszko vero z vszov dopüscsenov prilikov siriti ino Bogi na csaszť kak najvecs dobrega vesiniti.

Vu Jeruzalem sze je szama podala na izskanje szvetoga krizsa Krisztusovoga. Na bregi Kalvarie je dala kopati pa szo tüdi naisli tri krizse, szamo to szo ne znali, steri je te pravi.

Toga hipa je Jerusalemszki skof szv. Makarius bio, ki je krizse k ednomi betezsniki dao odneszti med molitvami celoga meszta. Pa kda szo sze z prvim i drüгим krizsom teknoli betezsnika, je nikaj ne bilo, kda szo pa tretjega k njemi prineszli, je vcsaszti gorisztano ino zcela zdrav gratao. Po toj csüdi sze je szpoznao pravi krizs Krusztusov.

Szveta Jelena je na to cerkev dala zozidati na grobi Krisztusovom ino eden tao szvetoga krizsa z szrebrom okovanoga je toj cerkvi dala na csuvanje, drügi tao je pa szini szvojemi, Konstantin caszari, poszlala.

Cerkev, od szvete Jelene na szveti grob posztavlena, je tak lepa i glaszovitna bila, ka njoj je ne bilo para na szveti. Do jezeroga leta r. Kr. je sztala eta cerkev. Zdaj je vecs ne ga. Türki szo jo podrli. Szledkar je nova zozidana na njeno meszto, nego lepote sztare Jelenine cerkve vecs ne.

Zvün te cerkve je z taloma Jelena, z deloma pa Konstantin dao zozidati glaszovitne cerkve vu Antiochii, v Rimi — tak zvano Lateranszko najobprvim, po tom cerkev szv. Petra pa escse pet drügih. Zvün toga szo med glaszovitnesimi: cerkev v Ostii, v Albi, v Capui, v Neapoli i t. d.

Jelena caszarica je tüdi vnogo bolnisnic dala zozidati za betezsnike i darüvitna ujena roka je vszikdi na pomocs bila, kde je szamo zvedila za potrebesino. Vmrla je leta 326—28-ga, 9-10 let prle, kak njeni szin Konstantin. Szveta maticerkev jo za szveto imenüje, ar szo csüde zkazale, ka je njena prosnja za nasz pred Bogom dopadliva.

Bassa Ivan.

Iz navukov szv. Franciska Saleza.

— Pravicsnoszt. —

Eduok je neki plemenitas edno prosnjo dao pred nasega szvéta, stereo je on za krivicsno szpoznao; za to je z lepimi recsmi raztolmacso tomi plemenitasi, ka on njegovoga zselenja ne more zpuniti ino ga je proszo, naj nazajzeme szvojo prosnjo.

Plemenitási sze to tak zamerilo, ka je z bridkimi recsmi zacsno Franciska potvarjati ino njemi je na nosz metao. ka ne ima prave lübeznoszti do blizsnjega.

Szvetnik njemi je mirno odgovoro, ka njemi düsnaveszt ne dopüsztli krivicsnoga zselenja szpuniti rekocs: „Jasz szam vam prijateo; nego szamo do oltara ino szamo na telko, na kelko szlüzsba bozsa ino moja düsnaveszt ne bodeta kvarnive. Proszite od mene kaj stees pravicsnoga pa vam iz szrea rad vesinim“.

Na to je te plemenitas tozsbo zacsno, vu stereo bi szy. Francisek szkoro vsze szvoje imanje zgübo, nego on je etak pravo, kda je od toga gues bio ednok pred njim: „Csi bi me vszega oropali, te bi vesinoli najvekso dobroto z menov; ar bi me po taksem odtrgnoli vszega zemelszkoga ino bi me z csiszta düsevsnoga vesinoli.“

Eto oponasanje szv. Franciska je dobra pelda onim, ki nescsejo locsiti pravico od krivice. Vej znam poznas — lübi stevec — okoli szebe lüdi, ki szo za prijatla kda stees pripravni escse na krivicsno priszego, naj szamo njegovoga prijatelsztva ne zgübijo. Szi ti szam ne taksi? Pilatuske düse szo to, stere sze nancs za volo Boga ne vüpajo zameriti nikomi.

Lübeznoszt lasztivnoga sztalisa.

Bio je eden püspek, koga je szv. Francisek poszvelo za püspeka. Ete mozs sze je ednok tak razzsalo vu szvojem sztalisi, ka je steo szvojo csaszt povrzsti ino vu szamosztlan idti. Kda je szvetnik to zvedo, njemi je pravo :

„Isztina, ka vasi vnogi poszli vam vnogo trüda davajo pa szo vcsaszi tüdi bridki ino tezske. Da pa ne pozabite, ka mir düse vam ravno eta tezskocsa szpravi, csi pa szvojo csaszt povrzsete, mira znam nikdar ne naidete, ar Bog mir onih odürjava, stere je On za boj nameno.“

Dobro zarazmi, lübi krscsenik : Ti sziz znam tüdi mir zseles brezi szkrbi, brezi poszlov pa sziz nevosceni onim, stere za blaszenese miszlis, kak sziz ti. Ne mesaj sze. Mir sze ne naide vu obilnoszti, niti vu brezszkrbnoszti, nego vu dobroj düsnojveszti, vu postenom szpunjavanji szvoje duzsnoszti. Csi te jako tezske kaj pa neves kde ti je glava od vvnogoga poszla i trüda, zmiszliszi na recsi szv. Franciska, ki te etak batri z recsmi szv. pizma : „Kda zsenä rodi, je tuzsna, ar je prisla njena vöra ; csi je pa porodila, te vecs ne miszli na bolecsino od veszelja, ka je cslovek priseo na szvet. (lv. 16, 21.)“ Ti sze tüdi mantras, trpis ; da pa pride csasz, ka bodes vido szad trpljenja tvojege pa csi sziz vecs trpo za njega, obilnese bode tvoje veszelje.

Lübi tvoj sztalisi, vu steroga te je Bog posztavo, ar ravno toga sztalisa trpljenja do ti szpravlala mir ino vekivecsno veszelje.

Ali sziz zse vido zsnjeca, ka sze je tozso za volo obilne zsetve ? Jeli, ka ne. Pa kem obilnesa je zsetva, tem veksi je njeni trüd. — Ka tüdi szlobodno obrnemo posezbeno na düsevno : Kem veksi je tvoj trüd vu tvojem sztalisi, tem obilnesa bode tüdi tvoja placsa, csi razmis trüde za volo Boga nosziti.

(bi.)

Drobis.

— **Edna zsenzka** je vmrla v Besci vu Rückert vulici, po imeni Kloger Maria, stera je do 83-ga leta szvoje sztaroszti zsvivela vu szvojoj hizsi, vu steroj je poleg navade velkih meszt vnogo sztanūvalcov mela, z veksega tala szziromaske delavce. Kda je zbetezsala, szo jo zsene tih delavceov verno dvorile, pri njej szedele, okoli nje hodile, ar szo szzi gucsale, ka takse dobre vertinje, kak je ona bila, tak ne dobijo vecs po njenoj szmrtili. Ali zsenzka je li vmrla pa kda szo njeni testament odpri, ka szo naisli? Celo szvojo hizso zevszim blagom, stero je vu njoj, je porocсила pokojna onim, ki zdaj vu njoj, prebivajo. Dobro delo szzamo szebe hvali, Bog njoj zse placsa, ka je za szvoje szziromake vcsinila.

— **Katolicsanszkoگا lüdsztva drüztvo** sze je nasztavilo v Budapesti na konci preminocsega leta. Nauren toga drüztva je vsze katolicsance vküpszpraviti vu drzsanzji vu edno velko drüztvo, stero de vszikdar i vszesirom sztalno vu boji za katolicsanszke nase pravice. Vszaka kotriga drüztva edno korono placsa na leto na poszebne namene toga drüztva pa za to vcsaszki dobi kakse novine, ali knjigico hasznovito. Vu zacsetki do eta duguvanja szzamo vogrszki vödavana, nego csi sze drüztvo med steroga

drügoga jezika narodom tüdi razsiri, te de sze po tiszlom jeziki tüdi vödavalo edno i drügo. Skodilo ne bi, csi bi nasih szlovcov tüdi vecs notrisztopalo, lahko bi sze navcsili vu tom drüzstvi vojüvati sze za szvoje pravice. Predszedniki toga drüzstva szo Rakovszky Stevan, Prohaszka Ottokar püspek i Zboray Miklós.

— **Jubileum v Lourdes-i** sze obdrzsavao letosz februara 11-ga. Na ete den de naime 50 let, ka sze je blazsena Divica Maria Soubirous Bernadetti zkazala vu ednoj votlini poleg Gave potoka. Od tisz toga mao sze je vu toj votlini jezero i jezero betezsnikov zvracsilo, escse vecs düsevnih betezsnikov je tam nazajdobilo szvoje düsneveszti mir i blagoszlov bozsi; v Lourdes vszako leto najmenje polmillion lüdih roma, ino csaszt Lourdszke Marije sze je razsirila po celom szveti. Francuszki verni katolicsanje szo na ete den velke szlovesznoszti meli, stera szo szv. ocsa papa zse naprej z obilnimi odpüszt-kami podelili pa szo tüdi odredili, ka ona szv. mesa, stera sze je dozdej szamo vu tarbecskoj püspekiji, kama Lourdes szlisi, na ete den szlobodno obszlüzsavala, sze naj od széga mao po celom szveti szlüzsi na csaszt bl. D. Marije, stera sze je vu etom meszti znova tak zmozna szkazala vu njenoj prosnji za nasz.

— **Národno cerkveno szpravicse** bi radi meli ruszuszki sztaro verci pa ga nikak ne morejo vküp szpraviti, ar je vszaki püspek i vszaki pop drügoga mislenja, zvün toga njim pa vero vodi caszar pa miniszterium tak, kak sze njim vidi. Pa bi njim zse potrebno bilo to szpravicse, ka bi szii red napravili med szebom, ar szo zdaj zse tak dalecs, ka szo vu preminocsem leti vu trojih szeminariumaj vucsenicje popovszki szvoje poglavare bujli, vu vnogih drügih szo sze poreberili proti szvojim visnjim ino szo je vöztirali pa vnoge drüge nerednoszti szo vcsinoli. Tak ide tam, lübi csteveci, kde ne jedinoszti vere i pravoga verszkoga poglavara. Ruszje szo sze odtrgnoli pred jezero letih zse od szv. materecerkve pa ne morejo naidti mira, ar szo ne na poti pravice. Hvalo dajmo Bogi mi za to miloscso, ka szmo deca szv. materecerkve, vu steroj je jedinoszt glave i vere, vu steroj do nam szreca mirna, csi li bi nasz celi szvet szovrázso.

— **Kak szo lacsni bili**, ki szo cerkvena imanja, farofe i cerkvi z solami i klostrami zpojembali na francuszkom, sze z toga kazse, ka drzsanje gorplacsa na licilácie, ár farofe, sole, cerkvi niscse nescse kúpiti, tak ka pol telko penez ne dobijo, kak szo racsunali. Na priliko edno cérkev, stera je na million frankov bila sacana, sze je szamo za 20 — ti tao te sume, za 50,000 odala. To sumo pa zdaj szuuce razpúsztilo vu njihovih rokaj, ar szo fiskalisje szamo pri vkúppisanji toga imanja szebi edno milliono racsunali. Oni követje, steri szo túdi fiskalisje, zdaj dober szlúzs májo. Na priliko Faure je dozday 96,000 frankov, Millerand pa Milliárd vszaki 53,000 frankov zse szebi gorzracsunao. Pa do meli escse vecs, ar escse 560 pravd nedokoncsanah bode. Sziromasko lúdsztvo szo te, kda szo ete posztave delaliz tem zgrabili, ka szo vsze to sziromakom obecsali — szo pozabili, ka almostvo naj vszaki z szvojega dáva, ne z lúdszkoga — zdaj pa te oni sze najejo, sziromacje pa duzse szline pozserajo poleg njih, da njim pa tak trbej. Vszaki greh vu szebi noszi szvojo kastigo, stera za velikáse túdi pride!

— **Protestantszki glázi** od szv. matere církve: Zday ka szo nisterni kalavinszki dúhovnicje steli razdeliti katolicsanszke církve imanje, je proti njim eden kalavinszki profesor z Hajduböszörméuya, po imeni Dr. Molnár István, etak piszao :

„Katolicsanszka církev je na fundament esaszti visesnjega zozidana, protestantszka pa na vszakoga szvoje mislenje. Tam szpraviscse, ali drúga, za to nasztavlena odredba szodi vu dvojnoszti církvénih právd, eti je vszaki szvoj lasztivni szodec. Katolicsanszka církev vküpvlecse, protestantszka na razno. Tak vküp ide vu katolicsanszkoj církvi vsze, ka je obsinszko szpraviscse povedalo vö nevkanjlivoszt pape vu verszkom duguvanji. Pa szo sze z etoga tala katolicsanszke vere norcsarili protestantje (vu szvojoj nerazumnoszti), meszto toga, ka bi szi malo premislili, ka to je. Pa nega odtisztoga mao raskolnistva vu katolicsanszkoj církvi.

Oktobra 31-ga sze eden rebero proti toj zmoznoj církvi. Prazen govor je drzsao od tmicsnoszti katolicsancov, pa je ne vpamet vzeo, ka njegov prazen gues niscse ne verje pa ka njegov govor szamo nezuanoszt velko kazse.“

Jeli ka je e'lo lepa hvala za katolicsance iz vüsztednoga, ki je vu drügoj veri, pa ki, ka za pravico szpozna, ono ne zaosztavi. Tem bole zsalosztno je, esi sze zdaj najdejo poleg toga lasztivna deca szv. materecerkve, stera szo njoj bole protivna, kak vucseni, pravicsnoga esütenja mozsje vu protivnoj trumi. Pa szo taksa, pa kelko jih je, ki sze za katolicsance drzsijo pa sze poleg toga norcsarijo z vszega, ka je katolicsanszko ino njoj vecs kvara delajo, kak njeni najvekxi nepriatelje.

— **Vogrszke zsidovszke novine** ne imajo mira; na veke okoli nasz katholicsancov rovajo, kak esi pred szvojimi dverami ne bi mele zadoszta pometati. Proti katolicsanszkim dühovnikom pa baratom vszaki den znajo kaj novoga. Najnovese je to, ka szo prej baratje vu solaj krivi, 1) ka esese na vogrszkom zvün vogrszkoga drügi jezik tüdi je, 2) proti drzsanji napelavajo zse deco, 3) proti drüгим veram reberijo lüdsztvo, i ob 4) oni szo krivi ka telko lüdi v Ameriko ide. Pa vsze to tak popisejo, ka njim jezero pa jezero lüdi verje. Mi pa esese vecs známo od barátov vogrszkix: oni szo zrok, ka sze je ovoletu vu Venezii tiszti glaszoviten türem porüso, oni szo zrok, ka letosz nindri v Azsii, ali kde, szunce potemne pa ka szobotska zseleznica neve leteti — pa esese vnoga drüga bi esese znali mi na te nevolne, szvet na nikoj noszécse baráte, szamo, ka te zse na szlednje vsze li ne bi nisce vervaó.

— **Zsenszke sze tüdi reberijo**; po veksix mesztaj jih vnogo je, stere sze dajo vu szocialdemocraticzna drüstva notriszpiszati pa te na szvojix szpravicesaj preklinjajo ne pope pa bogatee, kak moski szocialdemokratje; nego znate ka? Moske pa zakon! One bi naime tüdi rade szlobodne bile, kak szo prej moski, da pa dokecs bo hizni zákon, teesasz de li pod moskov oblasztjov, za to li proti zakoni majo doszta. Dekle fabrikanszke pa szlüzsecske tüdi vküpszpravljajo pa je vesijo na to, naj szí dobro vözremejo szvoj tao z etoga szveta — vej prej pekla tak nega, zato, ka esi bi bio, bi sze ga moski tüdi bojali. — Krscesanszke matere i devojke, ka na to povete? Z postene zsené krava,

ali vu blato zklacsena szivar scse posztanoti taksa vu glavi zmotjena nemacsa. Jasz vam lepsi odgovor znam ino pomocs proti pokvarjenoszti moskov: Sztopite vu pobozsna drůstva, z szvinjami szí ne szedite k ednomi sztoli pa ne hodite z njimi vu drůzstvo, ka szí ne zamazsete csiszto obleko vase neduzsnoszti pa to oblůbíte, ka k nepostenomi ne bodeite sle za zseno, csi de li lepi, kak najlepší szteber ino de z millionami pozlacseni. Pa te vidile, ka de to doszta vecs valalo, kak jezero szocialdemokraticsnih báb norih govorov, z sterimi one meszto popravlanja tůdi szebe scsejo za márse napraviti, ar vidijo, ka vnogi moski zse gotova szvinja.

Posta reditela.

S. I. Belatinci. Zakaj. mučiš? Slobodno zdaj zse kaj csakam?

O. I. Belatinci. Jasz tüdi? Vszi? Qui nimium probat, nihil probat.

D. A. Zsida. Prosnja dobra bila, zakaj ne bi? Tezsav i nevarnosztih vnoготam, nego hvalo dati vu toj recsí je bole szkrivoma — ne je za razglasziti. Zselenje drüго zse szpunim vu pripravnom vremeni.

Amerikanci szi morejo liszt narocsiti po etih :

Mr. Camplin Ivan Bridgeport

Conn.

Pain Street No 212.

Mr. Rozsmann Franc Cleveland

Ohio

Hamilton Str. 1448. av N. E.

Mr. Anton Szerec Louisville

Ky

12. Street No 1314.

South Bethlehemszke narocsnike proszim, naj mi naznanijo, sto njim deli sznopicse!
